

”SEXUELLA TRAKASSERIER”

– VIKTEN AV ATT HA SAMSYN

PRAKTISK INFORMATION:

Tidsåtgång: Cirka 45 min*.

Du behöver: Dator, internetuppkoppling, projektor, blädderblock/whiteboard, sittning som möjliggör diskussioner i smågrupper.

Bra om du som samtalsledare: Läser igenom instruktionerna noggrant så att du känner dig trygg med upplägget. Kolla igenom ”Svar på tal”-punkterna. Lägg gärna till fler vid behov.

* Tänk på att utsatt tid är det som **generellt** krävs för att genomföra övningen. I er grupp kan det kräva mer eller i enstaka fall mindre tid. Beroende på ämne och grupp kan det vara bra att boka in lite extra tid, boka in ett uppföljningsmöte eller undvika att boka in ett annat möte direkt efter som alla måste rusa till.

GÖR SÅ HÄR:

- Se filmklippet ”The coworker” tillsammans.
- Låt deltagarna reflektera över och diskutera diskussionsfrågorna i smågrupper.
- Respektive grupp delger i helgrupp hur de resonerat. Ibland kan det uppstå meningsskiljaktigheter, och känns det svårt – var snäll mot dig själv. Värdet ligger i att ni tillsammans gör den här typen av övning och behöver du stöttning kan du vända dig till HR-enheten
- Lyft ”Svar på tal”-punkterna med deltagarna efter gruppdiskussionerna om de inte redan kommit upp.
- Gå igenom ”Faktarutan” tillsammans.

FILMKLIPP: THE COWORKER

Filmen hittar ni här: <https://www.youtube.com/watch?v=W794cMGPafA>

DISKUSSIONSFRÅGOR

- Vad är det som händer i filmen?
- När går mannen över gränsen?
- Vad är mannens upplevelse av vad som händer? Vad är kvinnans?
- Spelar det någon roll att det han säger kan tolkas som komplimanger och vara i ”välmening”?
- Hur och vad är det som gör att det kan vara svårt för kvinnan att protestera eller göra motstånd?
- Hur hade du agerat om du såg någon utsättas på ett liknande sätt?

BONUSFRÅGOR:

- Arbetsplatser och organisationer ska enligt lag ha rutiner och riktlinjer för hur sexuella trakasserier hanteras. Hur ser det ut hos er? Vet du var de finns? Är de tydliga? Efterlevs de?
- Vad innebär egentligen att ha "nolltolerans mot sexuella trakasserier", och hur kan det levandegöras på ett konkret sätt?
- Vad som är okej beteenden skiljer sig åt beroende på om det är privat eller på jobbet. Hur ser du på den gränsdragningen, finns den uttalat och är det tydligt vad som gäller?
- Ansvaret för att motverka sexuella trakasserier ser olika ut för medarbetare och chefer, där chefer har ett större ansvar. Varför tror du att det är så?

FAKTARUTA:

Sexuella trakasserier är kränkningar av en persons värdighet eller integritet som är av sexuell natur. Det kan handla om kommentarer, anspelningar, skämt, tafsningar eller blickar. Det är den utsatte personens upplevelse som räknas. Medarbetare skyddas mot sexuella trakasserier i diskrimineringslagen (2008:567). För konsekvenser av lagstiftning krävs inte att beteendet varit avsiktligt, däremot att personen bakom haft insikt. Personen behöver alltså ha förstått att beteendet varit oönskat, men ändå fortsatt. Det är därför viktigt att säga ifrån och/eller informera om att ett beteende är oönskat – antingen till den det berör eller annan ansvarig (exempelvis en chef). Lagen gör däremot undantag om beteendet/handlingen anses så grov att det är uppenbart att det är olämpligt samt om det är en person i maktposition som utsätter någon (exempelvis chef mot en underordnad).

SVAR PÅ TAL:

- Mannens beteende i filmen kan definitivt handla om sexuella trakasserier och det är hans handlingar vi bör problematisera.
- Att diskussioner ofta istället handlar om hur kvinnan agerar är en del av att vi, som samhälle, tenderar att ifrågasätta/skuldbelägga den som utsätts för sexuella trakasserier och övergrepp. "Vad hade du på dig?", "hur mycket hade du druckit?", "sa du ifrån?", och så vidare. Övningen syftar till att rikta om blicken och synliggöra och ifrågasätta den som utsätter och således även är ansvarig för situationen som uppstår.
- Det råder sällan samsyn kring när mannen går över gränsen. Att det är först när han blir fysisk och tar kvinnan på rumpen menar vissa. Andra menar att hans fantiserande kommentarer om kvinnan och hennes vän "lättklätt surfande på vågorna" också kan ses som sexuella trakasserier. Att diskutera var gränsen går för att skapa ökad samsyn är därför viktigt.
- Situationen påverkas av flera faktorer utöver kön. Kvinnan är ny på jobbet, vilket ofta är en särskilt utsatt position – har hon en fast anställning? Vågar/har hon utrymme att säga emot/"vara jobbig"?